بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-B12/49
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އިސްހާޤު، މ. ކޮޅުރިގެ، މާލެ
- އިސްތިއުނާފުގެ ދެކޮޅު ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޒީދު
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބް ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފް އިބްރާހީމް

ނިންމި ތާރީޚް: 05 ޖުމާދާ 1443 / 12 ޑިސެމްބަރު 2021

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:

25 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1443

02 ނޮވެމްބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު:

- ނަންބަރު: 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު
- ނިންމި ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 21 އޮގަސްޓު 2021
- ނިމުނު ތާރީޚު: 21 އޮގަސްޓު 2021

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، (މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])

މައްސަލައިގެ ތަފާސީލު

1. މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް، މާލެ، ހ. [illegible]، އިސްހާގު (ދ.ކ ކާޑު ނަންބަރު: A095406) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބެލި ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]އެވެ.

ކުށް ހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. ހަރުކަށި ފިކުރު ގެންގުޅޭ ބަޔަކު ދުރާލައި ރާވައިގެން 6 މޭ 2021 ދުވަހުގެ 20:30 ހާއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުރީގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަދި މިހާރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ގެއިން ބޭރަށް ނުކުމެ ވަޑައިގެން ކާރުކޮޅާ ދިމާލަށް ވަޑައިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 125 [illegible] ހަރުކޮށްފައިވާ އައި.އީ.ޑީ ގޮއްވާލައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 7 ޖުލައި 2021 ދުވަހު ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން އިސްހާގު ހައްޔަރުކުރެވިފައިވެއެވެ.[1] އިސްހާގުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[2] 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން [illegible] [illegible].

---

[1] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2021/199 ކޯޓު އަމުރު (7 ޖުލައި 2021)

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

3. އޭގެފަހުން ހަތަރު ފަހަރެއްގެމަތިން އިސްޙާޤުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދީފައެވެ. އެގޮތުން 08 ޖުލައި 2021 އިން ފެށިގެން 15 ޖުލައި 2021 އަށް 7 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އިސްޙާޤު ބަންދުކުރެވުނެވެ.[3] ދެވަނަ ފަހަރަށް ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށްދެވުނީ 15 ޖުލައި 2021 އިން 22 ޖުލައި 2021 އަށް 7 ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށެވެ.[4] އަދި 22 ޖުލައި 2021 އިން 21 އޯގަސްޓު 2021 އަށް 30 ދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް އިސްޙާޤުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ތިންވަނަފަހަރަށް އިތުރުކޮށްދެވުނެވެ.[5] އެއަށްފަހު 21 އޯގަސްޓު 2021 އިން ފެށިގެން 31 އޯގަސްޓު 2021 އަށް 10 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހަތަރުވަނަ ފަހަރަށް އިސްޙާޤުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ޖުވެނައިލް ކޯޓުން އިތުރުކޮށްދީފައެވެ.[6] އެފަދައިން ހަތަރުވަނަ ފަހަރަށް އިސްޙާޤުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރި ކޯޓު އަމުރު (ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768) އިސްޙާޤުގެ ފަރާތުން [illegible] ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރިއެވެ. އެގޮތުން މިއީ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރުގެ އިސްތިއުނާފީ ޝަރީޢަތެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ

4. ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު (21 އޯގަސްޓު 2021) އިސްތިއުނާފުކުރަމުން އިސްޙާޤުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ 1 (އެކެއް) ނުކުތާއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ކޯޓު އަމުރު (ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768) ނެރެފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

---

[3] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1423 ކޯޓު އަމުރު (8 ޖުލައި 2021)

[4] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1480 ކޯޓު އަމުރު (15 ޖުލައި 2021)

[5] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1542 ކޯޓު އަމުރު (22 ޖުލައި 2021)

[6] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު (21 އޯގަސްޓު 2021)

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއާމެދު ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާސާ

5. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން އިސްމާޢީލްގެ ވަކީލު ޝަރީޢަތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ފުލުހުން އިސްމާޢީލްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު 10 ދުވަހަށް އިތުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާތީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[7] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކަމަށާއި ނަމަވެސް އެ މާއްދާގެ ދަށުން 10 ދުވަހަށް ބަންދުކުރެވެން ނުހުންނަ ކަމަށެވެ. އަދި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ބަންދު އަމުރު ނެރުމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[8] 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވެފައިވާތީ، އެ މާއްދާގެ ވަކި އަދަދެއް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވި ނަމަވެސް، އަމުރުގައި ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްފައިވަނީ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ކަން ސާފުވާ ކަމަށެވެ. ސަބަބަކީ ފުލުހުން ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދިފައިވާތީ އެ މާއްދާގެ ދަށުން ކަމަށް ވުން ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ އަމުރުގެ ކުރިން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އިސްމާޢީލްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު 3 ވަނަ ފަހަރަށް އިތުރުކޮށް 30 ދުވަހުގެ މުއްދަތު ޖަހާފައިވާ ކޯޓު އަމުރަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[9] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ތަޙުޤީޤުކުރި ނިސްބަތްވާ އަމުރުގެ ކަމަށާއި ދެވަނަ ފަހަރަށް އެ މާއްދާ ތަޙުޤީޤުކުރުމަށްޓަކައި ހަމައެކަނި ނުވާ ކަމަށާއި އަދި އެ މާއްދާގެ ދަށުން 10 ދުވަސް ނުޖެހޭނެކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އެދިފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[10] 60 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއް ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމާއެކު، އެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށެވެ.

6. ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ޗާޖު ބަންދުކުރުމާއި ހޯދާ ވޯރަންޓް ވަކިކުރުމުގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/50 ޤަޟިއްޔާ ([illegible] ސަޢީދު ވ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)ގެ 13 ވަނަ

---

[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި ކްރިމިނަލް ކޯޑުން އަމުރު ނުކުރައްވައި ބަހައްޓާފައިވާކަމަށެވެ. އަދި ދައުލަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ހުކުމްކުރި ޖުޑީޝަލް ބާރުވެރިކަމާއި ބަލައިގަތުމުގެ ވަކިކުރެވޭ ކަމުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރެވުނުފަހުން ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަރަހައްދީ މަޖިލީހުގެ ޤަޟިއްޔާތަކުގެ ބަންދުގައި ކުރި ސަލާމަތަކުން ދަލީލުގެ ދައުލަތުން ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޑުން އެ އަމުރު ނެރުއްވުމަށް ކޯޓުން ކްރިމިނަލް އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުން ކަމަށެވެ. އަދި ކްރިމިނަލް ކޯޑުން އަމުރު ނުކުރައްވައި ބަހައްޓާފައިވަނީ ކަމަށެވެ. މިގޮތަށް އިތުރުން އެ އަމުރަކީ ސަރުކާރުގެ އަމުރެއްކަމުން ކަނޑައެޅުއްވުމުން އެދިވަޑައިގެންނެވިކަމަށެވެ.

މައްސަލަ ޤާނޫނުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާ ތަބާވެފައިވޭތޯ؟

7. މައްސަލަ ޤާނޫނެއްގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމާ މަސައްކަތް ނިންމަވާލާ މައްސަލަ ޤާނޫނުން އިތުރުގެ އެނޫން މިނިވަން އެއް މަސްބިރު ކަމުގައި ބެހެއްޓުމެވެ. ނަމަވެސް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި އެކަށައަޅާފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުތަކާއި، އެ މައްސަލަ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަލާ ކުށުގެ މައްސަލަތަކުގެ ތަޙުޤީޤު ކުރުމަށް އެ މައްސަލަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާން ކުރާނަމަ، މައްސަލަ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތެއް މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ސަލާމަތް ނުހުރެއްޖެނަމައެވެ. ސަބަބަކީ، އެ މައްސަލަ ޤާނޫނުން އެކަން އެނގޭ ކުރުވުމަށް ބަލައިގެން ދެއްކުމުން ބަޔާން ކުރައްވައެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޖަނަރަލް މަޖިލީހުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި؛

> މި މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަމުގެ އިތުރުން، ކުށުގެ ތަޙުޤީޤުކުރުމާއި ބަންދުކުރުމާއި ބަދަލު ގެންގޮސް ކޯޓުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ އުޞޫލު އިޖުރާއަތުތަކުގެ ދަށުން އިޖުރާއަތު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ބަލަހައްޓާ ޖިނާއީ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގައި މި ޤާނޫނު ކުރަންޖެހޭނެއެވެ. އެނޫންނަމަވެސް، އެ ބާބުގައި ހިނގާނީ އެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލުތަކަށެވެ.

މިފަދައިންނެވެ. އެހެންކަމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) އަކީ، ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޚާއްސަ ޤާނޫނެއް ކަމުގައި ބެލެވޭތީ، އެޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއަތުގެ އިތުރުން (in addition to) ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ އާންމު ޤާނޫނު ކަމުގައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު: 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކުރާ އިޖުރާއަތުތަކާ، [illegible] [illegible] [illegible] ތަންފީޒު ކުރަންވާނެކަން ސާފެވެ. އެގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **[illegible] [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް**[11] ގަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ **ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]**[12] ގަޟިއްޔާއާއި **އަސްލަމް [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް**[13] ގަޟިއްޔާތަކުގައިވެސް [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] ކަމުގައި [illegible].

ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމާ ނިންމުމުގައި ފުރިހަމަވާން ޖެހޭ ޝަރުޠުގެ ދެ ސަބަބު

8. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ގަޟިއްޔާ[14] މައްސަލައިގައި، އެ މައްސަލައިގެ ހާލަތު ބިނާކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] މުޢާމަލާތު އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކޮށްފައިވާ މީހާ ބަންދުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތުން [illegible] ނުވަތަ ނޫންކަން [illegible] އެ މީހާ އިތުރަށް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމާ ނިންމުމުގައި ފުރިހަމަވާން ޖެހޭ [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން އެ ގަޟިއްޔާގެ 17 ވަނަ ނަންބަރުގައި މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ފުރިހަމަވާން ޖެހޭ ޝަރުޠުގެ އަންނަނިވި ދެ ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

---

[11] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/50 ގަޟިއްޔާ

[12] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/13,14,15,16,17 ގަޟިއްޔާ

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-B12/24 ގަޟިއްޔާ

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ގަޟިއްޔާ

(ށ) ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމައްޗަށް [illegible]

(ނ) ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ނޫންކަމެވެ.

ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible]؟

9. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް[15] މައްސަލައިގެ [illegible] (30 ވަނަ ނަންބަރުގައި) [illegible] ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible]

---

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/50 ޤަޟިއްޔާ.

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ސަބަބެއް ވުޖޫދުގައިވާތޯ ބަލާނެ މިންގަނޑަކީ ކޮބާ؟

10. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ސަލީމް އިބްރާހީމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[16] މައްސަލައިގައި، އެ މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ބިނާކޮށްފައިވާ ފަނޑިޔާރު ޢ.ޝ. މުޙައްމަދު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ސަބަބެއް ވުޖޫދުގައިވާކަން ނުވަތަ ނުވާކަން ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ ބަލަންޖެހޭނީ މިންގަނޑަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބެއް ވުޖޫދުވުން އަދި ސަބަބެއް ވުޖޫދު ނުވާނަމަ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމުމުގެ ކުރިން ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމުގައި އެ ރައުޔުގެ 25 ވަނަ ނަންބަރުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ރައުޔުގެ 27 ވަނަ ނަންބަރުގައި، ކުރީގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހާގެ ބަންދުމުދަތު ގޮތުން ނިންމާ މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އެދޭ ފަރާތުގެ ޒިންމާއަކީ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ ދުރުކުރެވޭނެ ހުރި ހުއްޓަކީ ކޯޓަށް ޖެހޭނެ ގޮތެއްގައި ވުޖޫދުގައިހުރިކަން ސާބިތުކުރުން ކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ.

ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހަކުގެ އެކަށީގެންވާ ހުރި ހުރުމާއެކު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބެއް/ސަބަބުތައް އޮތްކަން ކަށަވަރުކުރަން ބަލާނެ މިންގަނޑު

11. ކުށް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ ވިސްނުމުގެ އެކަށީގެންވާ ހުރި ހުރުމާއެކު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ސަބަބެއް/ސަބަބުތައް އޮތް ނަމަ، މުޤައްރަރު ބަންދުކުރުމުގައި އަމަލުކުރަން 2 ގޮތެއް ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[17] 60 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެއްގޮތަކީ މުޤައްރަރު ހައްދަވާފައިވާ ޒަމާނަށް ވަގުތީގޮތުން ގޮތެއް ނިންމުމުގައި އަމަލުކުރަން އޮތްގޮތެވެ. އަނެއް ގޮތަކީ ބަންދުގެ މުއްދަތު

---

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/93 ޤަޟިއްޔާ

[17] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އިތުރު ކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅަމުން މުއްދަތުގެ ބަންދުކުރު[illegible] ގޮތް ނިންމުމުގައި އަމަލުކުރުމަށް ޖެހޭނެއެވެ. މި [illegible] ތަފްސީލު ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ.

[illegible] ބަންދުކުރުމަށް އެދި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް [illegible]

11.1. ބަންދުކުރުމަށް އެދި ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ފަނޑިޔާރު ކުރިމައްޗަށް [illegible] ހާޒިރުކުރާ ވަގުތުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ސަބަބެއް އޮތް ނަމަ، [illegible] ބަޔާންކޮށްދެނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[18] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައެވެ. އެގޮތުން އެ [illegible] [illegible] [illegible] ސަބަބެއް ނިމެންދެން [illegible] ތުހުމަތުގައިވާ މީހާ ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible]. އެހެންނަމަވެސް އެފަދައިން ސަބަބުތަކެއް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][19] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible]. [illegible] ކުށް ސާބިތުވުމުގެ ކުރިން ކުށުން މިނިވަންވުމުގެ އުސޫލު [illegible] (innocent until proven guilty) [illegible] [illegible]، މިހާރު ބަންދުގައި ކޮންމެހެން ބަހައްޓަންޖެހިގެން މެނުވީ ނުބެހެއްޓުން ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] [illegible]،[20] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] [illegible] [illegible].

---

[18] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/61 ފަތުވާ

[20] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45، 46، 47، 49 އަދި 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މި މާއްދާތަކާއި، އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަން ބަޔާންކޮށްދީފައިވާ ބާބު (2 ވަނަ ބާބު)

އެހެންކަމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[21] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހަކު ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަކީ [illegible] [illegible] ކަމަށް ނުވެފައި، އެއީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible].

ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި މީހާގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެގޮތް

11.2. ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި މީހާގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ޙާލަތުގައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ މިންވަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ސަބަބެއް އޮތް ނަމަ، ޢަމަލުކުރާނެގޮތް ބަޔާންވެގެންވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[22] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައެވެ. އެގޮތުން ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި މީހާ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާ ކަމުގައި އެ ފަގުރާގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. ނަމަވެސް މި ފަގުރާގައިވާ އިބާރާތް މާނަކުރަންޖެހޭކަމުގައި ދެކެމެވެ.

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނާއި އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޚްތިޔާރު

12. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރާ ޤާނޫނު [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޚްތިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[21] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[22] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[23] 7 ވަނަ މާއްދާއެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

"ޢާންމު މާނައަށް ބެލުމުގެ އުސޫލުތަކުގައިވިޔަސް، ނުވަތަ [illegible] ނުވަތަ [illegible] ގައިވިޔަސް، ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ގައިވިޔަސް، [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ."

އެހެންކަމުން މި މާއްދާގެ ދަށުން، ޤާނޫނު ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދު މާނަކުރުމުގައި މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކޮންމެ އުސޫލެއްގެ ބޭނުންކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

13. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible][24] [illegible] [illegible] ([illegible]) ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[25]

---

[23] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011

[24] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/46 ޤަޟިއްޔާ

[25] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/46 ޤަޟިއްޔާގެ 16 ވަނަ ނުކުތާގައި

މަޤްޞަދަށް ބެލުމުގެ އުސޫލު

14. ޤާނޫނު ނުވަތަ ގަވާއިދު މާނަކުރުމުގެ އެއް ހަމައަކީ މަޤްޞަދުގެ އުސޫލަށް ބަލައި މާނަކުރުމެވެ. މަޤްޞަދަށް ބެލުމުގެ އުސޫލަކީ ކޯޓުތަކުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ މާނަކުރުމުގެ ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[26] 6 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި އޮތީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

(ހ) މަޤްޞަދަށް ބެލުމުގެ އުސޫލަކީ، ކަނޑައެޅިގެން ވަކި ބޭނުމެއް، ނުވަތަ ލަނޑުދަނޑިއެއް، ނުވަތަ ޙާލަތެއް ޤާނޫނުހެދުމުގައި ޤާނޫނުގެ ބައިތަކުގައި، އެ ޤާނޫނު ހެދުމުގެ މަޤްޞަދުތަކާއި ބޭނުންތައް ކަނޑައެޅިފައިވާ މަޤްޞަދަށް ބަލައި، އެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި، އެ ޤާނޫނުގެ ޢިބާރާތްތައް ގެންނަ ގޮތުގެމަތިން، އަދި އެ މަޤްޞަދު ކަނޑައެޅުމުގައި ބޭނުންކުރާ ލަފުޒުތަކުގެ ސީދާ މާނައަށް ބަލައި، އެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދު ޙާޞިލުކުރުމެވެ.

(ށ) ޤާނޫނުތަކުގެ މަޤްޞަދު މަޤްޞަދަށް އެކަށޭނަގޮތަށް ބަލާނީ ދަށުން (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެމަތިން ކަނޑައެޅިފައިވާ މަޤްޞަދު، ޤާނޫނު ހެދުމުގައި ލަފުޒުތަކުގެ ބޭނުންކުރެވިފައިވާ ސިޔާސަތުގެ މަޤްޞަދުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާށެވެ.

މިހެންކަމުން މަޤްޞަދަށް ބެލުމުގެ އުސޫލަކީ ކޯޓުތަކުން، އެ އުސޫލު ބޭނުންކުރުމުގައި ޤާނޫނު ހެދިއްޖެ ލަފުޒުތަކުގެ ސިޔާސަތުގެ މަޤްޞަދުގައި ބޭނުންކުރެވިފައިވާކަން ދޭހަކޮށްދެއެވެ.

ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތައް

15. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[27] މަޤްޞަދުތަކުގެ ގޮތުގައި އަންނަނިވި 3 (ތިނެއް) މަޤްޞަދު އެ ޤާނޫނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، (ށ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްދީފައެވެ.

---

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/2011

[27] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

(ހ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް [illegible] ޖިނާއީ [illegible]؛

(ށ) ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް [illegible] ޖިނާއީ [illegible]؛

(ނ) ޖިނާއީ [illegible]؛

[illegible].

މަޤްޞަދުގެ އުސޫލުން ބަލައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މާނަކުރުން

16. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައިވާ ފަދައިން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[28] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[29] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) މާނަކުރުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

---

[28] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[29] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

16.1. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[30] 60 ވަނަ މާއްދާ މާނަކުރަން އެންމެ އެކަށޭނައި މަޤްސަދަށް ބޭނުމުގެ އުސޫލަކުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **ފުލްބެންޗުން ޝާބިތުކޮށްފައިވާ އުސޫލެވެ. އެއީ ކުރީގެ ނިންމުމެއް**[31] މައްސަލައިގެ 19 ވަނަ ނުކުތާގައި ފާހަގަކުރެއްވި ގޮތުން ތަފްސީރުކުރުމުގެ ރައްދުގައި (ޕާޕަސިވް ރޫލް) ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ.

16.2. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއިން ވަކި ސަބަބުތަކެއް ކަނޑައަޅައި، އެއިން ސަބަބެއް ވުޖޫދުގައި އޮވެގެން މެނުވީ ޝަރީޢަތުން ހުކުމެއް ކުރުމުގެ ކުރިން ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުކުރަން މަނާކުރެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މާއްދާގެ މަޤްޞަދަކީވެސް ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ އިސްތިސްނާ ހާލަތްތަކެއްގައި މެނުވީ މިނިވަންކުރުންކަން އެނގެއެވެ. ޖެނެރަލް މާނަކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[32] 28-1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަންދުގައި ހުރި މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކުރުމުގެ މުއްދަތު ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެއީ ކުރު މުއްދަތެއްކަން އެނގެއެވެ. އަދި ދަޢުވާ ނުކޮށް ބަހައްޓައި މަޤްޞޫދު ސަބަބެއްނެތި އެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ގޮސްފިނަމަ ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ބަންދުން ދޫކޮށް މިނިވަންކުރަން ޖެހެއެވެ.

16.3. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 2 ވަނަ ބާބުން ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ އަސާސީ ހައްޤުތަކާއި، އެ ބާބުގައި ހިމެނޭ 49 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކަންކުރުން ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން މިނިވަންކުރުމުގެ މަޤްޞޫދު ބަލައިލުމުން، ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުން ހުއްދަކުރެވޭނީ އިސްތިސްނާ ހާލަތްތަކެއްގައިކަން އެނގެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދުތަކަށް ބަލައިލުމުން، އެ ޤާނޫނުގެ މައިގަނޑު މަޤްޞަދަކީ ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަކީ އިސްތިސްނާ ހާލަތެއްކަން

---

[30] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[31] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/61 ގަޟިއްޔާ

[32] ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015

ނޫންކަމާއި، މުއްދަތުގެ ބަންދުކަމަށް ހުރިކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

އަވަސް [illegible] ދަޢުވާ [illegible] [illegible] އިންސާފު ގާއިމުކުރުމަށް [illegible]

އެނގެއެވެ.

16.4. އެހެންކަމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[33] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 15 ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބެލެވެން ނެތެވެ. އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[34] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 15 ދުވަހަށް ވުރެ ކުރު މުއްދަތަކަށްވެސް ކުރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެކެމެވެ.

[illegible]

17. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] **[illegible] [illegible] ވ. ޔުނައިޓެޑް ކިންގްޑަމް** މައްސަލައިގައި[35] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަން އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[33] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[34] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[35] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/77 ޤަޟިއްޔާ

ނެރުނު އަމުރުއެއްގެ އިސްތިއުނާފީ [illegible]. އެ މައްސަލައިގައި [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ އަމުރުގެ ދަށުން ފުލުހުންނަށް ލިބިދޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި ނަމަވެސް އެ [illegible] ދަށުން ފުލުހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެ މައްސަލައިގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[36] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން 15 ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތަކަށް ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ތަހުލީލުކުރުން

18. އިސްތިއުނާފު [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު އެ [illegible] ބިނާކޮށްފައިވާ ދިވެހި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ MF/190301 "[illegible] [illegible] އެދި [illegible] ފޯމު" [illegible] [illegible] [illegible] "އިތުރަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން [illegible] [illegible]" [illegible]، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ފޯމުގައި ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އެދޭ މުއްދަތުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ 10 ދުވަހެވެ. ކްރިމިނަލް

---

[36] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރަކުން ޝިޢާރު "ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރި ސަރަހައްދު" މި [illegible] [illegible] އަންނަނިވި ކަންކަން [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

- "[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."
- ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބު: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 35/2015 ([illegible] [illegible] ޤާނޫނު)ގެ 26 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، [illegible] [illegible].
- ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ސަބަބު [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

އެހެންކަމުން މިއަމުރު [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު: 32/2015 ([illegible] [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓު [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[37] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible] ކޯޓު އަމުރެއް، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[38] 60 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible]

---

[37] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[38] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

އަދުލަތާ ހަވާލާދީފައި ނުވިނަމަވެސް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އެ އަމުރު ނެރުމުގައި ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާ އިސްނާދުގެ ވަޒާހަތުން ބޭނުންވާފަދަ ފަރާތުން އެ މާއްދާގެ (ނ) ކަޑުގައި ބުނެފައިވާ ފުރުޞަތު އެކަށައެޅިފައެވެ.

19. އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު ނެރުނުއިރު، ކަމާބެހޭ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކުރުމުގެ ތުހުމަތުގައިވާ ޖިނާއީ މައްސަލަ ތަހުޤީޤު ކުރިން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން މުއްދަތާ އެންމެ ދިގު މުއްދަތު ފަހަނައަޅައިގެންވާ ނުވާކަން ކަށަވަރުކުރުން ޔަޤީންކޮށްދޭކަން ބެލުމުން އެކަށީގެންވެއެވެ. އަދި އިސްނާދުގެ މައްސަލަތަކުން ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ ވިސްނާވާކަން ކުރިއަށްގެންދާ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްދީ ސަބަބުތަކާއެކު ތުހުމަތު ސާބިތުވެ އެއްކަލަކަށް ވަރަށް ކޯޓުން ބަލާފައިވާ ކަމަށެވެ.

20. ބަންދުގެ މުއްދަތު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރަކީ 15 ދުވަހަށް ބަންދު ދިގުކުރުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[39] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ނެރެވިފައިވާ އަމުރެއްކަމުގައި ބެލެވިދާނެ. އިސްލާ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކާ އެކަން ކުރުމުން، އެ އަމުރަކީ ހަނދާނުގައި ވިޔަފާރިއާ އިޖުރާއާތުގެ ބާރުން އެ މާއްދާ ދިޔުމަށް ނެރުނުއިރު އަމުރެއްކަމުގައި ކަނޑައެޅިދާނެ ޤާނޫނީ ހަމައެއް އޮތްކަމަށް އަންގައިން ނުދެކެމެވެ.

21. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީ އާއި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނާއި[40] އެވަނީ ހަމައެއް ކަށަވަރު އެއްނޫން ޤާނޫނުތަކާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކާއި ބެލުމުން މިހާރު ބަންދުކުރުމަށް ވަކި ޤާނޫނީ ސަބަބުތަކެއް އޮވެގެންނެވެ ސާބިތު. އެގޮތުން ބަންދަށްލުމަށް ގޮތެއް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެއްވެސް ބަނދުކުރުމުގެ ކުރިން ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[41] 60 ވަނަ މާއްދާގައި

---

[39] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[40] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[41] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ބަޔާންކޮށްފައި ވެއެވެ. އަދި އެ ޤާނޫނުގެ[42] 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ފެށިގެން (ޅ) އަށް އަމުރުތަކެއް ބަޔާންވެގެންވާއިރު، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހަކު ބަންދުކުރުމުގެ ނުވަތަ ބަންދުން މިނިވަންކުރުމުގެ ކޯޓު އަމުރެއް ނެރުމުގެ ތެރެއިން އެ މާއްދާއާ ހަވާލާދިނުމަށް އެ މާއްދާގައިވާ އަމުރެއް ބަޔާންކުރުމުގައި އޮޅުމެއް [illegible] ނުވަތަ އެއިން އަމުރެއް ބަޔާން ނުކުރެވި [illegible] [illegible] އެ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބަލައި، އެމީހެއްގެ ބަންދަކީ [illegible] ޤާނޫނީ ބަންދަކަށް ވެގެން ނުވާނެއެވެ.

22. ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުކުރުމާއި ތަޙުޤީޤު [illegible] [illegible] އަމުރުތަކެއް [illegible] އުސޫލުން [illegible] ނުވެއެވެ. އަދި [illegible] [illegible] ޤާނޫނު [illegible] މައްޗަށް ބިނާކޮށްފައި [illegible].

ފަރިޔާދު [illegible]

23. ފަރިޔާދު [illegible] ބާޠިލު ކުރަމެވެ.

ފަރިޔާދު [illegible]

24. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު ނެރުމުގައި އެއަމުރަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ[43] 60 ވަނަ މާއްދާގައިވާ އަމުރުތަކުގެ ތެރެއިން ކޮން އަމުރެއްގެ ދަށުން ނެރެވިފައިވާ އަމުރެއްކަމެއް ބަޔާންކޮށްފައިނުވެއެވެ. [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ

---

[42] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[43] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ޙާޟިރުކޮށްގެން އެ އަމުރުގައި ބަންދުކުރައްވާފައިވަނީ، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 35/2015 (ޖަރީމާ މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 26 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 59 ވަނަ މާއްދާ އާއި 60 ވަނަމާއްދާގެ ދަށުން، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށްޓަކައި." މިފަދައިންނެވެ.

25. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އިސްނާދުގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ، އެއަމުރުގެ ދަށުން އިސްނާދުގެ 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށެވެ. އެގޮތުން އިސްނާދުގެ ފަރާތުން ދެކެނީ އެއަމުރުގެ ދަށުން މިހާރު 15 (ފަނަރަ) ދުވަހަށްވުރެ ގިނަ މުއްދަތަކަށް ބަންދުގައި އަމުރުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ދީފައިވީނަމަވެސް އިސްނާދުގެ ފަރާތުން މިކަމުގެ ސަބަބުތަކުގެ މަޤްޞަދުގައި ދައްކާފައިވާ ފަރާތްތަކަށް ބުރަވެގެން އެނގެއެވެ.

26. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި އެމާއްދާގެ (ށ) އަށް ރެފަރކޮށްފައިވާއިރު، މިމާއްދާގެ (ހ) ވަނީ ކުރުމުގައި މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި ބުނާ އެއްޗެހިކަން ބަލާއިރުން ދެނެގަނެވެ. އެގޮތުން މިމާއްދާގެ (ށ) ގައި މިމާއްދާގެ (ނ) އަށް ރެފަރކޮށްފައެވެ. މިމާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ކުރުމުގެ ތަރުތީބުގައި ބަންދުކުރުމަށް މީހާ ބަންދުކުރެވިދާނީ ޤާނޫނު އެއްގޮތްވާ ގޮތެއްގެމަތިން ނުވަތަ ޤާނޫނުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެއީ އެކަން ކުރިއަށްގެން ތަޙުޤީޤު ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަސާސީ ކަމެއްނަމަ ނުވަތަ ބަލައިގެން ވިސްނަވާފައެއް، އެމާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން (4) ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް އޮތުން، އޭނާގެ މައްސަލަ ދެ މައްސަލައިގައި ތަޙުޤީޤު ކުރަމުންދާ ކޮންމެވެސް ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ކުރި ކުށުގެ ސަބަބުން، އެޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާގައި ބަންދުކުރުމާ ކުރުމަށް ހާޒިރުކުރުމުގެ 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ އިތުރު މުއްދަތު ގެނެސްދެވިދާނެ އެހެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރުމުގެ ބާރު ދީފައިވާ ކަމަށެވެ. އަދި އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުކުރުމުގެ

[illegible]

[illegible] 15 (ފަނަރަ) [illegible] 15 [illegible] (ފަނަރަ) [illegible]

[illegible] 15 (ފަނަރަ) [illegible] 15 (ފަނަރަ) [illegible]

[illegible] 15 (ފަނަރަ) [illegible]

27. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ކޯޓު އަމުރު ނެރުނުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 35/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 26 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އެމާއްދާގެ ދަށުން އެޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 17 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ހުރި މާއްދާ ތަކުގައި ހިމެނޭ ކުށްތަކުގެ ތެރެއިން ކުށެއް ކުރިކަމުގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހަކު [illegible] [illegible] ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ކޯޓުން [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ އެޤާނޫނުގެ 6 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 16-1 ވަނަ މާއްދާއާ ހުރި މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތު [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި [illegible] އަމުރު ނެރުމުގެ [illegible] [illegible] ތަކުރާރުކުރެވިދާނެކަން އެނގެއެވެ.

28. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަޙްމަދު [illegible][44] މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝާ ޝުޖޫނު މުޙައްމަދުގެ ރައުޔުގައި، ޓެރަރިޒަމްގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން [illegible] ބަންދުގައިވާ [illegible] ބަންދުކުރުމުގެ ކޯޓުން އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible]، ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޓެރަރިޒަމްގެ ޤާނޫނުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި [illegible] ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން ބަންދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]) ތުހުމަތު ކުރެވޭ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible].

---

[44] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/61 ޤަޟިއްޔާ

29. އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން އިސްނާދު 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރު ކުރުމުގައި، "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2015 (ޓެރަރިޒަމް މަނާކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 26 ވަނަމާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށްޓަކައި،"ދިގުބަރު ބަރާބަރުކުރުމި އަޙުމަދު، އިސްނާދު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކޯޓުތަކުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެކަށީ ކުރުމުގައި ބެލެވޭނެ ޙާލަތު އޮތްކަމަށް ނުފެނެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އިސްނާދު ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކުރުމުގައި ހާމަކަ ޤާނޫނު ދަލީލު، އަސާސް ޤާނޫނީ ތަބާވެފައިވާކަން ފާސް ނުކުރެވެއެވެ.

30. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ސަބަބުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، މިމައްސަލައިގައި އިސްނާދު 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ކަސްޓަޑީއަށް ބަލާއިރު ބަންދުކުރުމަށް ޝަރުޢީގޮތުން ނެތީތީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު އަމުރެއްކަމަށް ބަލާ ޤާނޫނީ ހަމަޖެހޭކަށްނުވެއެވެ. މި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތް ބަލައިގެން ބާޠިލުކުރުމަށް ދެކޭ ދައުލަތުގައި އެ އަމުރު ބާޠިލު ކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MA/2021/1768 ކޯޓު އަމުރު ސައްޙަކަމަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ　ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު　ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް

(ރިޔާސަތު)